

Iz življenja in sveta

Mesto Melfi pred potresom
Stolna cerkev in škofovska palača.

Vzrok kriz angleškega imperija

Zadnja leta doživlja angleško svetovno gospodstvo po vrsti udarec za udarcem. Ljudje, ki vedno iščejo vzrokov v nadnaravnih stvareh, so takoj našli, da je Anglijo zadela kletva faraona Tutankamena. Tudi z legendo, ki naj utemelji vraga, so ti ljudje brž pri roki. Glasom pripovedke je neki angleški poslanec podedoval po enem izmed Carnarvonovih tovarišev kovčeg z nekaterimi predmeti iz faraonskih grobov. Poslanec je seveda takoj zbolel in noben zdravnik mu ni mogel pomagati. Sorodniki poslancevi so zahtevali, da takoj odda usodni kovčeg. Ker pa ga nihče ni hotel, so ga zanesli v garderobo poslanske zbornice in od tistega dne je navalila nesreča na angleško državo. Dogodki na Kitajskem, v Indiji, v Egiptu in na Malti se kar vrste. Do nemirov je prišlo tako iznenada, da je zveza prav očitna. Seveda pa je na Anglijskem še vedno dovolj ljudi, ki ne verjamejo, da bi bil poslanec kovčeg vzrok nesreče, ker pa je nočejo pripisati sebi, jo zvrčajo v Indiji in na Kitajskem na boljše, v Egiptu na nacionaliste, na Malti pa na fašiste. Vsi drugi so krivi kriz, samo angleški pohlep je nedolžen.

Srečni otok

Angleški misionar Filip Lindsay, ki se je povrnil v Buenos Aires po triletnem bivanju na britskem otoku Tristan da Cunha v južnem Atlantiku, pripoveduje, da je to naj srečnejši kotiček na zemlji. Pred sto leti je bil otok še neobljuden. Zdaj se tam oglašajo malokateri parniki, a poprej je bil redno postajališče za jadralce na progi Rt Dobro nade—Rt Horn. Na ta način je tja prišel prvi kolonist, kaprol William Glase, in sicer po Napoleonovi smrti, ko so razpustili oddelke, ki je varoval ujetega cesarja na Sv. Heleni. Poznejši naseljenci so bili izključno potniki in mornarji ponesrečenih ladij. Otok je obdan po več km dolgi mehki sipini, ki je rešila življenje tisočim mož in je zato na dobrem glasu. Izročilo pravi, da je vrgel morskotok na mehko peščeno obalo vse brodolomce. Njih potomci so sedanji angleški prebivalci otoka. So to sami krepki ljudje, ki ne poznajo bolezni in kljubujejo pomanjkanju, ki bi stalo življenje vsakega kulturnega človeka. Vsi otočani so si sorodniki in prijatelji. V zadnjih 50 letih niso doživeli nobenega zločina, niti najmanjše tatvine ne. Nimajo ne oblasti, ne ječe, ne zaslužka, ne denarja. Zato tudi morajo ostati v domovini. S čim bi potovali? Prebivalstvo,

čeprav počasno, stalno narašča, a še vedno ni številno. Predlani ni bilo na otoku nobene poroke ali smrti, zato pa se je rodilo sedem otrok. Lani so imeli eno poroko, tri rojstva in eno smrt. Seveda nimajo ti ljudje nobenega pojma o elektriki, radiju, letalih in avtomobilih. Malokdaj čitajo o tem v starih dnevnikih, ki jih slabo razumejo zaradi preštevanih nepoznanjih besed. Misionar jim je ob bne delskem berilu moral tolmačiti vsak stavek iz dnevnih novic. Otočani so poljedelci in redijo živino. Predlani bi bili skoraj pomrli zaradi suše, ki je uničila letino. Rešil jih je čudež: parnik »Halesius«, ki jih je slučajno lahko založil z živil.

Levičarstvo

Sposobnost nekaterih ljudi, ki rabijo levo enako spretno kakor desno, je bila nedavno predmet razprav pariške zdravniške akademije. Ni še dolgo, kar so smatrali levičnost za napako in vrli vzgojitelji so kaznovali deco, ki je kazala tako nagnjenje. Po svetovni vojni, ko se je toliko ljudi vrnilo domov brez desne roke, pa se je pokazala potreba levičarstva. Treba je bilo z velikim trudom v posebnih tečajih naučiti invalide levičarske spretnosti. Poročevalec prof. Armaingaud je v svojem predavanju toplo priporočal, da je treba deco že v zgodnji mladosti privajati na to, da rabi za vsako delo levo in desno. Poročevalec ne priporoča tega morda z vidika kake bodoče vojne, marveč iz zdravstvenih razlogov. Pri sedanjih vzgoji je človeštvo v opasnosti, da mu okrove levice, ker se že sedaj opazuje, da je desnica vedno jačja. Isto velja za levo nogo. Profesor priporoča, naj starši deco navajajo, da bo jedla, pisala in lučala kamenje z levo enako spretno kakor z desno. Kakor znano, tudi sportni krogi že upoštevajo levo pri metanju kopja, diska itd. Ako bi okrnela levice, bi imelo to gotovo slab vpliv tudi na srce.

Svetovna gluhonemnica

W. Johnes, profesor na londonski univerzi, je Društvu narodov nasvetoval, naj uvede kot uradno priznani mednarodni jezik — one kretje, ki se jih pri razgovoru poslužujejo gluho-nemi. Trdi, da je ta jezik nad vse bogat in pripraven za najtežje diplomatske razgovore. Diplomati bi se ga navadili v kratkem času in dolgoletne tiskunje so dokazale, da se razumejo mutci iz najrazličnejših dežel vse bolj nego oni zdravi ljudje, ki se dolgo leta učijo tujih jezikov. Kako mirno bi potem potekala mednarodna zborovanja!

Sveta želva

Ob vznožju Levje gore blizu Nankinga stoji od leta 1410. veličanska granitna želva, ki jo je postavil pobožni cesar Lung-Jo. Vsakega julija, na 23. dan kitajskega tretjega meseca, kadijo želvi deset tisoč kitajskih romarjev. V ogenj, ki plapolja na ta dan med šapami velikanske želve, mečejo papirčke s pobožnimi željami in prižigajo sveče. Prinašajo tudi srebrne tolaje, ki romajo seveda v žepu številnih duhovnikov. Za tolaje dobe romarji rdeče svilene vrvice, ki jih drgnejo žreci ob želvin vrat. Romarji verujejo, da obvaruje na vrat povezana vrstica otroka vsake bolezni. A letos je pokvarila praznik nesreča. Ob treh popoldne je začulo neštevilno vernikov glasen pok. Sveti želvi je nenadno počil vrat in njena glava se je skotalila v ogenj. Najbrž je nastala razpoklina zaradi ognja, ki je preveč razgrel kamen po mrzli noči. Toda romarji so smatrali dogodek za napoved velike nesreče. Množica je pokleknila in pričela vroče moliti. Med tem ko duhovniki niso vedeli, s čim bi potolažili zmeden čredo, so že nastale govorice, da bodo v mukah umrli otroci, ki bodo dobili letošnje vrvice. Edina rešitev je drobec glave, ki ga je treba streliti v prah in otroku dati zavrti v čaši vode. Stotine ljudi so takoj razmetali ogenj in glavo zmleli. Sveta želva bo potrebovala kamnoseka.

Nenadna smrt Kosole

Po zmagovitem pohodu finskih lapovcev v Helsinki so se raznesle vesti o tajstveni bolezni kmetskega voditelja Viktorja Kosole. Kakor so poročali listi, je vodja lapovcev nedavno umrl in baje obstoji uračun sum, da so ga zastrupili njegovi politični nasprotniki.

Nov obraz za 100 dolarjev

V Chicagu se je naselil zdravnik in otvoril kozmetični salon, v katerem je izvrševal vsakršne zaželjene operacije za polepšanje obraza. Podjetje je šlo izvrstno, kajti mož se je izkazal, da mojstrski razume svoj posel. Krajsal je predolge nosove, oblikoval jih iz brezobraznih kumar v klasične grške nosove, tsebil bradavice, zoževal predebele ustnice in tudi preširoka usta je znal v toliko spremeniti, da se niso več odpirala baš do ušes. Olepševalec je s spretnostjo, nožički in kleščami odstranil gube starosti, votlim licem pa je vbrizgaval neškodljivi parafin in jim dajal zaokroženo in napeto obliko. Bil je obče priljubljen kot dobrotnik in osrečevalec ljudstva. Njegov olepševalni salon pa so obiskovali na žalost tudi taki ljudje, ki jim ni bilo toliko do lepote, kolikor do same spremembe zunanosti. V Chicagu je mnogo takih ljudi, ki so si želeli, da bi bil njihov obraz kolikor mogoče manj podoben njih slikam v policijskih albumih. Zato objave policijskih tiralic niso imele nikakega učinka. Ob lastni mogla prepovedati zdravniku njegovega dobrotiškega posla, pač pa mu je naročila, da sme preobrazovati le take paciente, ki predlože potrdilo policije, da njih slike ni v znanem zborniku zločincev. Polepšati se smejo dati odslej le poštteni ljudje in je ta možnost nekakšna nagrada za njih krepkost.

Vatikan in ločitev zakona

Ako pomislimo, s kako strogostjo in odločnostjo je rimska cerkev branila v prejšnjih stoletjih neločljivost zakona, je vsekakor presenetljivo, da vatičansko sodišče Sacra Rota v tem pogledu ni več tako strogo. Lani je to sodišče razpravljalo o 97 takih zadevah. Med temi je v 20 primerih ločilo zakon, priznavši mu neveljavnost, 38 tožb je bilo zavrnjenih, za ostale se vrše nove poizvedbe. Razlogi za ločitev zakona so bili: Nesoglasnost ene strani za vstop v zakon, obstoj okoliščin, ki se protivijo duhu in namenu zakona, prisiljeni zakoni, zatajena nepristevitost in okoliščine, ki imajo za posledico brezdetnost.

Iz Kitajske, kjer vlada glad...

Zaradi meščanske vojne, poplav in slabih letin je v mnogih pokrajinah Kitajske izbruhnila grozna lakota, ki je pobrala doslej preko 3 milijone ljudi. Slika nam kaže skupino nesrečnikov, ki so popolnoma sestradani ušli gladni smrti.

Ugrabljeni trgovec

Zidovski trgovec Suhotin je stopil iz neke varšavske banke na ulico, opazil, da dežuje in poklical na oglu čakajočega avtotaksija. Dal mu je svoj naslov. V istem trenutku je pridrvela šestorica z revolverji oboroženih ljudi. Suhotina potisnila v vozilo in ga odpeljala v nasprotno smer. Prestašeni trgovec je zaman klical stražnika na oglu. Naposled je razbil z dežnikom steklo. Šofer se je ozrl in za trenutek zmanjšal brzino. V tem trenutku je skočil Suhotin skozi razbito okno in padel na hodnik. Avto je oddrvel. Potolčeni jetnik se je napolnil nazaj v banko, da telefonsko prijavi vso zadevo. Na svoje začudenje je tam zagledal dva izmed svojih neznanih spremljevalcev. Takoj je ravnatelj naprosil, naj zapre vrata, pa je poklical policijo. Imela sta nalogo ugrabiti in v Moskvu odpeljati nekega visokega sovjetskega uradnika, ki je pobegnil z velikim zneskom dolarjev. Suhotin je bil slučajno beguncu sličen in zato so ga napadli. Poljska policija je pričela preiskavo in najbrž bo prijavila vlada ugovor proti sličnim metodam na poljskem ozemlju.

Najstarejši zemljan

Turka Zaro Aga, ki je na povabilo Protialkoholne zveze prišel v New York in bo v Ameriki predaval o treznem življenju, so kakor vse tuje pregledali ameriški zdravniki. Ti so ugotovili, da ima mreno na desnem očesu in malo trpi za poapnenjem žil, sicer pa je popolnoma zdrav. Turški potni list, ki ga je predložil stari gospod oblasti, navaja rojstno leto 1774. Zaro Aga je 156 let star. Kljub temu je sijajno prebil dolgo vožnjo, ne da bi trpel zaradi morske bolezni. Starec si je predvsem naročil umetno zobovje. Zadnji zobje, tretji v življenju, ki jih je dobil v 105. letu, so se že pokvarili in je Zaro Aga prav nezadovoljen s turškimi zobozdravniki, češ, da so ga samo mučili. Potem se misli podjetni starec ločiti od sedanjih »že 65 let starec« soproge, pa vnovič poročiti »katerokoli bujno črnolaso deklec«.

Mož, ki je iskal lastno truplo

Visokošolec Edwin Braham se je kopal blizu New Yorka v morju ter je slučajno pozabil suknjič na obali: vladala je namreč peklenska vročina. Odsel je kosil in se vrnil šele dve uri pozneje. Zagledal je skupino ribičev in stražnikov, ki so z vesli in kavlji iskali nekega utopljenca. Braham je pohitel pomagat kot potapljač. Toda vse iskanje je bilo zaman in ob mraku so sklenili, da bodo nadaljevali jutri. Braham se je zbudil s trdnim namenom iskati ponesrečenca, a pri zajtrku je prav na široko odprl oči. Čital je namreč v dnevniku, da je učenil on sam in da še

vedno niso našli njegovega trupla. Policeman je našel njegov suknjič in je po pisnih v njem ugotovil ponesrečenčovo ime. Hitro je poklical reševalce. Tako je Braham postal na svetu edini mož, ki je v morju iskal svoje lastno telo. Seveda je prav ponosen na ta rekord in dnevnik so prinesli njegovo sliko.

Usmiljeni boljševiki

»Krasnaja gazeta« priobčuje nov načrt kazenskega zakona, pri katerem ne smejo biti ustreljene osebe pod 20. in nad 70. letom ter noseče ženske. Ustrelitev se tudi ne sme izvršiti, če se je dogodil prestop 10 let prej. Zato bodo romali vsi zločinci v prenosno na prisilno delo v gozdovih in rudnikih, ker se je do sedaj država premalo posluževala tega sredstva (!).

Radio

IZVLECEK IZ PROGRAMOV

Sreda, 30. julija

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18.30: Koncert radio-orkestra. — 19.30: Literarna ura: Janez Trdina (prof. Fr. Vodnik). — 20: Orgelski koncert g. Adamiča. Samospeve poje g. Zagor. — 21: Prenos iz Bleda. — 22: Napoved časa in poročila.

Cetrtek, 31. julija

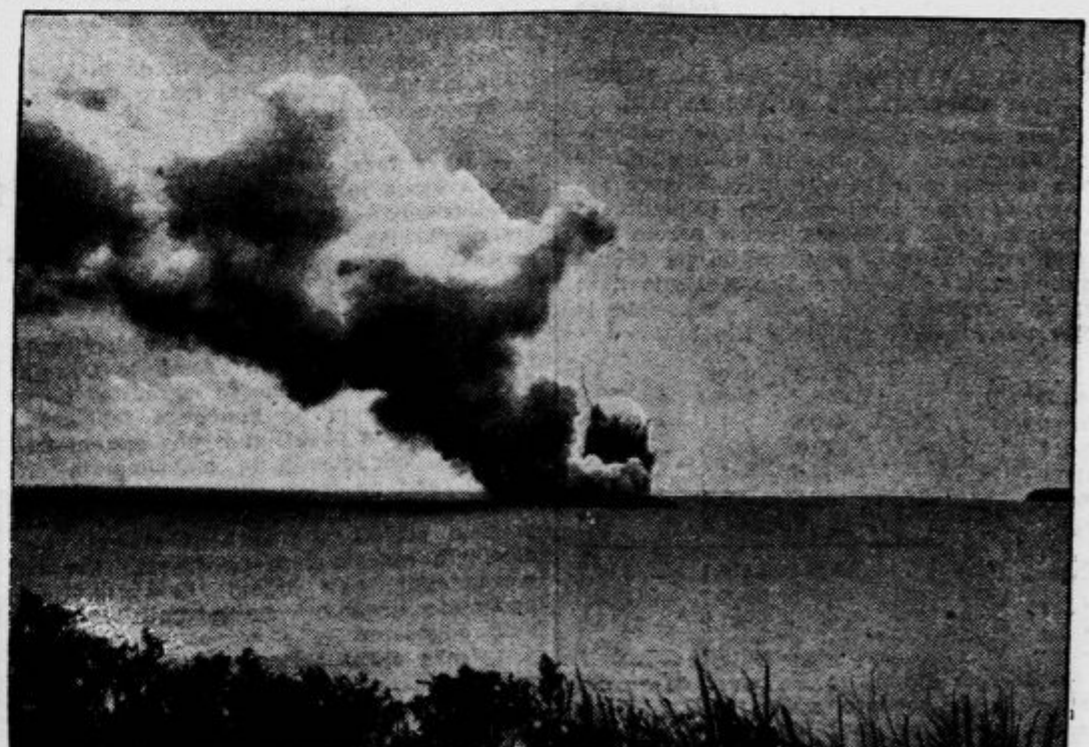
LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnika. — 18.30: Koncert radio-orkestra. — 19.30: Otroška ura (Gabrijeličeva). — 20: Prenos iz Beograda. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Prenos iz Bleda.

BEGRAD 12.45: Plošče. — 19.30: Ruske narodne pesmi. — 20: Jugoslovanski koncert. — 21.30: Poročila. — 21.45: Koncert radio-kvarteta. — 22.30: Plošče. — ZAGREB 12.30: Opoldanski koncert. — 20: Prenos iz Beograda. — 21.45: Prenos iz Bleda. — PRAGA 17: Koncert iz Bratislave. — 20: Plesi. — 20.30: Staro italijansko petje in klavirske skladbe. — 21.15: Koncert na orgle. — BRNO 17: Koncert iz Bratislave. — 18.20: Plošče. — 20: Pesmi iz Prage. — 20.30: Iz Puccinijevih oper. — 21: Dueti iz čeških oper. — 22.15: Jazz. — VARŠAVA 18: Koncert solistov. — 20.15: Večerni koncert. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15.30: Koncert orkestra. — 20.05: Pevski koncert. — 20.25: Poljuden dunajski večer. — BERLIN 19: Koncert pevškega zbora. — 20: Lahka godba orkestra. — 21: Italijanska ura. — Godba za ples. — FRANKFURT 19.30: Plošče. — 21.10: Sluhogira. — 20.50: Popevke. — LANGENBERG 17.30: Večerni koncert. — 20: Koncert solistov in orkestra. — 22: Reportaža. — Godba za ples. — TUTTGART 19.30: Prenos vsega programa iz Frankfurta. — BUDIPEŠTA 9.15: Koncert. — 17.30: Lahka godba orkestra. — 19.20: Stare vojaške koračnice. — 21: Zborovski koncert. — Ciganska godba. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 21.02: Puccinijeva opera »Macon Lescaut«.

Politični nemiri v Egiptu

Prizor s kairske ulice ob demonstracijah proti vladi. Množice beže pred navalom oborožene policije. V spopadih je našlo smrt 17 oseb, preko 200 pa jih je bilo težje ranjenih.

Tudi Krakatau zopet deluje

Znani ognjeniški otočič v Sundskem prelivu je največji ognjenik nizozemske Indije. Nedavno je začel zopet bruhati. Opazovalci so našli dnevno po 880 izbruhov, ki sa yriše med groznim podzemeljskim bučanjem.

Epopeja velike francoske revolucije

Niti pri Darrasovih vratih se ni ustavil. Šele pred Loisonkino sobo je obstal in prisluhnil. Notri je slišal lahne korake. Ko je potrkal, so mahoma utihnil. Tedaj je iznova potrkal in blažen začul svež, mladosten glas.

Dela je bilo čedalje več. Obiskovalci so prihajali v trumah. Skoro

za malo Loison se je večal z vsakimi dnevi in časih je nekoč bil skoro na tem, da zblazni.

V registraturi.

Bila je tista soba — s stekleno steno ločena od sosedne — kjer se je Hektor znašel ono čudno noč, ko mu je prvi stal nasproti »prijatelj državljana Charpentiera«.

Urejuje Davorin Ravljen, Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek, Za inšeratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.

Česke kamen. cev
betonste cevi, ploče i

**v Nemčiji ozloma
tovarni skladišča.**
Cenik zastoj.
Viole od Din 95-
Ročne harmo-
nike od Din 85-
Tamburice
od Din 98-
Gramofoni
od Din 345-
MEINEL & HEROLD
MARIBOR štev. 101-B

Birmanische are in decline of Din 44.—marked
Birmanische nepotism are of Din 76.—marked

Maribor dne 29. julija 1930. 10440

Globoko žalujóči ostali.

14440